

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 16 september 2015

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2016 ChristenUnie

Op verzoek van de ChristenUnie

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie ChristenUnie

Centraal Planbureau

Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070)3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon

Wim Suyker
Krista Hoekstra
Robin Zoutenbier

Datum: 16 september 2015

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting ChristenUnie

ChristenUnie intensificeert in zijn tegenbegroting voor 2016 per saldo met 1,5 mld euro, met name op internationale samenwerking en het verlagen van gaswinning. De partij verzwaart de EMU-relevante lasten met 0,5 mld euro. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere lasten op milieu voor bedrijven en hogere accijnzen. ChristenUnie verslechtert in zijn tegenbegroting het EMU-saldo in 2016 ex-ante met 1,0 mld euro ten opzichte van de Macro Economische Verkenning (MEV), wat vooral veroorzaakt wordt door de lagere gasbaten.

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de ChristenUnie de ex-ante budgettaire effecten in 2016 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2016 gezien. De door het CPB gehonoreerde maatregelen worden in deze notitie gepresenteerd.

Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de *Miljoenennota 2016*, zoals deze door het CPB in de *Macro Economische Verkenning 2016* zijn verwerkt.¹

Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid. Het terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. Deze notitie presenteert zoals gebruikelijk alleen de ex-ante budgettaire effecten voor 2016.² Voor berekeningen van de korte termijn macro-

¹ Zie de bijlage bij hoofdstuk 3 in CPB, 2015, *Macro Economische Verkenning 2016* ([link](#)).

² Directe in- en uitverdieneffecten via de belastingen worden in de doorrekening dus niet meegenomen. Deze kunnen in de praktijk substantieel zijn. Zo zal het verhogen van lerarensalarissen minder geld kosten dan het ex-ante bedrag, omdat leraren dan meer belasting betalen. Ook zal een verhoging van het algemeen tarief in de vennootschapsbelasting minder geld opleveren dan het ex-ante bedrag, omdat een deel van de winsten van bedrijven zal weglekken.

economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. De rapportage richt zich op maatregelen met een budgettaire beslag van minimaal 100 mln euro in 2016.³

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet voor het komend begrotingsjaar. Een onderdeel van de beoordeling in de voorliggende analyse is de toets of maatregelen een budgettaire opbrengst hebben in 2016. Voorstellen die vanaf het hoofdbesluitvormingsmoment van het kabinet in het voorjaar niet meer ingevoerd kunnen worden in 2016, zijn niet meegenomen in de analyse.⁴

2 Wijzigingsvoorstellen

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door ChristenUnie voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex-ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in de MEV 2016.⁵ Maatregelen die kabinetsbeleid terugdraaien, zijn te herkennen aan de benaming 'Terugdraaien: ...'.⁶

2.1 Uitgaven

De ChristenUnie intensiveert per saldo 1,5 mld euro op de collectieve uitgaven. Tabel 1 geeft een overzicht.

Veiligheid

- De ChristenUnie verhoogt ter versterking van de strafrechtketen de uitgaven aan politie (incl. politiesalarissen), OM en rechtspraak in 2016 met 0,2 mld euro. (CU_003)

Defensie

- De ChristenUnie verhoogt de uitgaven aan defensie in 2016 met 0,1 mld euro. (CU_004)

---

³ Deze numerieke ondergrens is evenals bij de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ingesteld om de doorrekening binnen een korte periode mogelijk te maken, zie p. 2 in CPB, 2013, Vernieuwing doorrekening verkiezingsprogramma's: Evaluatie 'Keuzes in Kaart 2013-2017', CPB Notitie, 26 november 2013 ([link](#)).

⁴ Uitvoerbaar betekent dat het wijzigingsvoorstel niet strijdig is met juridische verplichtingen of internationale afspraken, het wetgevingsproces tijdig kan worden afgerond en de uitvoeringsorganisatie de noodzakelijke aanpassingen op tijd kan afronden. Voorbeelden van maatregelen die op korte termijn niet meer haalbaar zijn: invoering van nieuwe belastingen, complexe aanpassingen zoals nieuwe afbouw- of aftoppingsgrenzen, stelselwijzigingen en voorstellen waarvoor een lang wetgevingstraject nodig is.

⁵ Bedragen in tabellen lijken soms niet precies op te tellen. Dit heeft te maken met afronding op 0,1 mld euro.

⁶ Voor deze maatregelen wordt niet de ondergrens van 100 mln euro gehanteerd, omdat de budgettaire beslagen reeds bekend zijn.

Milieu

- De ChristenUnie schaft in 2016 de subsidie op bijstook biomassa in kolencentrales af. Dit is een ombuiging van 0,3 mld euro. (CU_007)

Zorg

- De ChristenUnie intensificeert 0,3 mld euro in de langdurige zorg (Wlz en Wmo). (CU_021)

Sociale zekerheid

- De ChristenUnie intensificeert het kindgebonden budget met 0,3 mld euro. (CU_022)
- De ChristenUnie draait de intensivering van de kinderopvangtoeslag terug. Dit is een ombuiging van 0,3 mld euro. (CU_024)
- De ChristenUnie verhoogt de extra tegemoetkoming aan ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro. (CU_026)

Overdrachten aan bedrijven

- De ChristenUnie draait de intensivering in de gecombineerde regeling van de RDA/WBSO terug. Dit betekent een vermindering van overdrachten aan bedrijven van 0,2 mld euro. (CU_043)
- De ChristenUnie buigt 0,1 mld euro om op het gebied van subsidies. Het betreft een algemene subsidietaakstelling en gaat daarmee niet alleen om subsidies naar bedrijven, maar ook om subsidies naar bijvoorbeeld het maatschappelijke middenveld. (CU_044)

Internationale samenwerking

- De ChristenUnie intensificeert de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking door het verhogen van ODA uitgaven, onder andere via noodhulp aan vluchtelingen. Daarnaast verhoogt de ChristenUnie het budget voor eerstejaarsopvang vluchtelingen. In totaal gaat het om een intensivering van 0,6 mld euro. (CU_048)

Overige uitgaven

- De ChristenUnie verlaagt het plafond voor de gaswinning in Groningen tot 27 mld m3 in 2016. Dit is een intensivering van 0,9 mld euro. (CU_052)

Tabel 1   Uitgaven in 2016, ex-ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
(-) betekent EMU-saldo verbeterend, (+) betekent EMU-saldo verslechterend.	
Veiligheid	0,2
Intensivering veiligheid en justitie (CU_003)	0,2
Defensie	0,1
Verhogen uitgaven aan defensie (CU_004)	0,1
Milieu	-0,3
Afschaffen subsidie bijstook biomassa (CU_007)	-0,3
Zorg	0,3
Intensivering langdurige zorg (Wmo & Wlz) (CU_021)	0,3
Sociale zekerheid	0,1
Intensivering kindgebonden budget (CU_022)	0,3
Terugdraaien intensivering kinderopvangtoeslag (CU_024)	-0,3
Verhoging extra tegemoetkoming ouders thuiswonende gehandicapte kinderen (CU_026)	0,1
Overdrachten aan bedrijven	-0,3
Terugdraaien: Intensivering gecombineerde regeling RDA/WBSO (CU_043)	-0,2
Algemene taakstelling op subsidies (CU_044)	-0,1
Internationale samenwerking	0,6
Verhogen uitgaven aan internationale samenwerking (CU_048)	0,6
Overige uitgaven	0,9
Verlagen gaswinning in Groningen naar 27 mld m3 (CU_052)	0,9
Totaal	1,5

2.2 Lasten

De ChristenUnie verzwaart de EMU-relevante lasten netto met 0,5 mld euro. Tabel 2 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van ChristenUnie. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De verzwaring is de resultante van een lastenverzwaring van 0,3 mld euro voor bedrijven en een lastenverzwaring van 0,1 mld euro voor gezinnen.

De maatregelen CU_028, CU_039 en CU_040 zijn technisch uitvoerbaar in 2016. Deze maatregelen kunnen worden meegenomen in de definitieve aanslag IB over 2016, die in 2017 wordt opgelegd. Aangezien de voorlopige aanslag niet meer kan worden aangepast, zullen er grote verschillen ontstaan tussen de voorlopige aanslag en de definitieve aanslag. De meeste burgers zullen geld terug krijgen, een aantal burgers zal bij moeten betalen. Deze maatregelen leiden tot uitvoeringsproblemen voor de jaren 2016 en 2017.

Inkomen en arbeid

- De ChristenUnie draait de intensivering van de inkomensafhankelijke combinatiekorting terug. Dit is een lastenverzwaring van 0,3 mld euro. (CU_023)
- De ChristenUnie draait de verhoging van de Aof-premie gedeeltelijk terug. Dit is een lastenverlichting voor bedrijven van 0,2 mld euro. (CU_058)
- De ChristenUnie maakt de eigen bijdrage van de werknemer aan diens werkgever voor een leaseauto niet langer fiscaal aftrekbaar. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,1 mld euro. (CU_037)
- De ChristenUnie voert de volledige overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting voor gezinnen met kinderen tussen de 0 en 5 jaar opnieuw in. Dit is een lastenverlichting van 0,1 mld euro. (CU_028)
- De ChristenUnie geeft 0,1 mld euro extra fiscale ondersteuning aan chronisch zieken en gehandicapten. (CU_029)
- De ChristenUnie verhoogt de ouderenkorting met 0,1 mld euro. (CU_031)

Vermogen en winst

- De ChristenUnie voert een heffingsvrij vermogen van 10.000 euro per kind in. Dit is een lastenverlichting van 0,1 mld euro. (CU_039)
- De ChristenUnie voert een hoger belastingtarief box 3 in op vermogen boven de 1 mln euro (32,5%). Dit verzwaart de lasten met 0,1 mld euro. (CU_040)
- De ChristenUnie verhoogt de tarieven in de kansspelbelasting. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (CU_053)

Milieu

- De ChristenUnie draait de vrijstelling van de kolenbelasting voor opwekking van elektriciteit terug en verhoogt het tarief. Deze maatregel leidt tot een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,3 mld euro. (CU_006)
- De ChristenUnie introduceert een energiebesparingsaftrek voor particulieren. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 0,2 mld euro. (CU_009)
- De ChristenUnie verhoogt de verbrandingsbelasting met 0,2 mld euro. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven. (CU_011)
- De ChristenUnie geeft voor 0,1 mld euro vrijstelling van de energiebelasting voor alle elektriciteit die met behulp van wind en zon in eigen beheer of via een coöperatie wordt opgewekt. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen. (CU_008)

Overig

- De ChristenUnie verhoogt de accijnzen op tabak en alcohol met 0,2 mld euro. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen. (CU_054)

Tabel 2 EMU-relevante lastenmutaties in 2016, ex-ante, mld euro

Maatregel (-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	Bedrag
Inkomen en arbeid	0,0
Terugdraaien: Intensivering IACK (CU_023)	0,3
Gedeeltelijk terugdraaien verhoging Aof-premie (CU_058)	-0,2
Eigen bijdrage werknemer leaseauto niet meer fiscaal aftrekbaar (CU_037)	0,1
Herinvoeren volledige overdraagbaarheid algemene heffingskorting voor gezinnen met kinderen 0-5 jaar (CU_028)	-0,1
Extra fiscale ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten (CU_029)	-0,1
Verhogen ouderenkorting (CU_031)	-0,1
Vermogen en winst	0,1
Invoeren heffingsvrij vermogen van 10.000 euro per kind (CU_039)	-0,1
Hoger belastingtarief op vermogens boven 1 mln euro (CU_040)	0,1
Verhoging kansspelbelasting (CU_053)	0,1
Milieu	0,2
Terugdraaien afschaffen en tevens verhogen kolenbelasting (CU_006)	0,3
Energiebesparingsaftrek voor particulieren (CU_009)	-0,2
Verhogen verbrandingsbelasting (CU_011)	0,2
Impuls voor lokale energieopwekking (CU_008)	-0,1
Overig	0,2
Verhoging accijnzen tabak en alcohol (CU_054)	0,2
Totaal lastenmaatregelen (blo)	0,5
w.v. huishoudens	0,1
bedrijven	0,3

3 Ex-ante effect EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van ChristenUnie impliceren 0,9 mld euro aan ombuigingen op de collectieve uitgaven. Hiertegenover staan 2,4 mld euro aan intensiveringen. Daarnaast stijgen de EMU-relevante lasten met 0,5 mld euro.

Tabel 3 Ex-ante effecten op EMU-saldo in 2016

	mld euro	% bbp
(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.		
Uitgaven	-1,5	
EMU-relevante lasten	0,5	
Ex-ante effect op EMU-saldo	-1,0	-0,1

In de *Macro Economische Verkenning 2016*, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -1,4% bbp gerapporteerd voor 2016. Ex-ante leiden de voorstellen van ChristenUnie tot een verslechtering van dit saldo met afgerond 1,0 mld euro, ofwel 0,1% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2015